

## Abonamentele

## Pentru Sibiu:

1 lună 85 cr.,  $\frac{1}{4}$  an 2 fl. 50 cr.,  
 $\frac{1}{2}$  an 5 fl., 1 an 10 fl.

Pentru ducerea la casă cu 15 cr. pe lună  
mai mult.

## Pentru monarhie:

1 lună 1 fl. 20 cr.,  $\frac{1}{4}$  an 3 fl. 50 cr.,  
 $\frac{1}{2}$  an 7 fl., 1 an 14 fl.

## Pentru România și străinătate:

$\frac{1}{4}$  an 10 fr.,  $\frac{1}{2}$  an 20 fr., 1 an 40 fr.

## TRIBUNA

Apare în fiecare zi de lucru

## Insertiunile

Un șir garmond prima dată 7 cr.,  
a doua oară 6 cr., a treia oară 5 cr.,  
și timbru de 30 cr.

Redacțiunea și Administrațiunea:  
Sibiu, strada Cisnădiei Nr. 3.

Se prenumără și la poste și librării.

Un număr costă 5 cr.

Epistole nefrancate nu se primesc.  
Manuscripte nu se înapoiază.

Sibiu, 6 Octomvrie st. v.

În sfârșit earăși s'a adeverit, că tot  
suișul are și scoboriș.

După o agitațiune de luni de zile,  
prin care toată maghiarisarea a fost alar-  
mată; după-ce s'a cerut și asistență mili-  
tară și ministrul de justiție a cerut păre-  
rile procurorilor în privința oportunității  
de a se viola secretul epistolelor în păr-  
țile locuite de Români, „ese la lumind, că  
din toate povestile înfiorătoare“ câte au pro-  
vocat tinderea la măsuri extraordinare în  
timp de pace, „nu e adevărat nici un cuvânt“.

Va să dăcă, și „irredenta“ și „puscile“  
și „dinamita“ și alte multe, câte le-a  
produs fantasia cea înferbentată de vitejie  
cavalească, sunt năluci.

Nu noi constatăm aceasta. Guver-  
nanții nostri află în cele din urmă că prea  
tare s'au spăimântat. Ei întăresc, că „o  
pot spune, în cea mai bună conștiință, că  
poporul român e foarte pacinic și foarte  
cinstit“.

Dacă este așa, ni se obtrude între-  
barea, de ce dar' atâta sfară și cu „irre-  
denta“ și cu „puscile“ și cu „dinamita“?  
de ce perchisițiuni și rechisițiuni militare?  
ba pentru-ce pe bietul secretar de stat  
Iekelfalussy îl scormonesc din Budapesta?  
și-l fac să se preumbe prin Transilvania  
cântând după săptămâna cea albă? Nu  
era mai bine, nu era mai politic chiar, dacă  
informațiunile despre starea cea adevărată  
a lucrurilor se luau înainte de alarmare?

Nu ne fățărăm de loc; este sincerea  
noastră convingere, că era și în interesul  
reputațiunii naționalității cavaleresci, as-  
pirante de a fi atlantele Occidentului și  
Orientului.

Avem tot respectul de vitejescul ca-  
valerism al guvernanților și neguvernân-  
ților maghiari, însă de altă parte se nu se  
supere earăși pe noi, dacă dinșii cu pur-  
tarea lor ne fac să ne aducem aminte de  
„Jidanul din codrul Herții“ al lui Vasilie  
Alexandri.

Noi așa scim, că a fost de când e  
lumea; cel cu puterea în mână n'a avut  
să se teamă de nimenea și de nimica.  
Mai ales, dacă a fost cum susțin diarele  
maghiare, în toate zilele, că sunt guver-  
nanții Maghiari: cu dreptate cătră toți,  
încât atâta dreptate doar' nici în cer nu  
poate omul presupune.

Aceasta însă așa ca în parantesă.

Așa e, ca în parantesă, pentru-că,  
adeverul grăind, nouă ne pare bine când  
fi vedem pe compatrioții maghiari, dela înăl-  
țimea spaimei, de care erau cuprinși, cu  
vre-o câteva săptămâni mai nainte, sco-  
borîndu-se încet cu încetul la nivelul, unde  
earăși pot vedea lucrurile așa cum sunt.

Și cumcă s'au scoborît deja la ni-  
velul acesta, avem mărturiile cele mai ne-  
preocupate.

Afară de „Kol. Közl.“, mai sunt:  
„Nemzet“, „Pester Lloyd“ și alte ofici-  
cari mărturisesc de vederea lor clară  
din partea Românilor nu e nici un

Un lucru ne-ar mai plăce acum.  
Dacă starea aceasta nouă de lucruri ar fi  
dăinuitoră.

Încât fi privesce pe Români, putem  
afirma cu toată pozitivitatea, că din partea  
lor nu am avea nici o temere. Cunoaștem firea  
Românului cea cumpătă și în bine și în  
rău. Mare minune când se întâmplă să  
aude despre un Român că l-a biruit bu-  
curia sau supărarea.

Oamenii cu temperament așa de fe-  
ricit, nu se răpesc să facă fapte pripite.

Dincontră, de multe ori 'ți-se pare,  
că sunt prea indolenți și ai poftă să fie  
mai puțin răbdurii.

Acum dacă ar avea și „patrioții“ un  
temperament așa de fericit, ai putea sta  
bun cu capul pentru dănuirea stării de lu-  
cru după scoborișul dela spaima de „irre-  
denta“, de „pusci“ și de „dinamita“.

Iuți de fire și inclinați spre frică cum  
sunt, „patrioții“ „leali“ mai avură ne-  
norocirea să fie prelucrați de presa lor  
națională, cu gând să le bage tot felul de  
grieri în capete. Oare sântem acum în  
drept a presupune, că acești grieri vor  
eși în timp mai scurt de cum au intrat?

Este dar' de datoria presei maghiare,  
că se nu se mulțumească numai cu comu-  
nicate scurte mulcomitoare. Publicul ma-  
ghiar, înfricat până a cere și asistență  
militară, trebuie acum prelucrat cu articoli,  
cu corespondențe din diverse ținuturi ale  
țerii, pentru-ca credința despre lipsa de  
ori-ce pericol să prindă rădăcini adânci,  
se nu se răstoarne la cel mai mic vântuleț,  
produs mai scie Dumneșu de ce fantasie  
înferbentată, a vre-unuia cu conștiința grea.

Credința despre lipsa de ori-ce peri-  
col este bună în toate împregiurările. Ea  
înlesnesce activitatea spirituală și fizică a  
oamenilor în tot ce privesce progresul  
omenesc. Nici odată însă nu este așa de  
indispensabilă ca în timpuri cum vedem  
că încep să se desvolte de vre-o lună  
de zile.

Nu groaza de irredente, de puscii și  
dinamite, închipuite, românesci să predice  
presa maghiară, ci încredere reciprocă între  
cetățenii țerilor coroanei unguresci, ca ce-  
rând necesitatea, toți umăr la umăr se  
facă front inamicului de din afară la ho-  
tarele țerii.

Încrederea reciprocă este pentru statul  
poliglot al Ungariei așa de indispensa-  
bilă, ca pânea de toate zilele pentru in-  
divid. Fără de aceasta nu e cu putință  
nici prosperare în timp de pace, nici apă-  
rare în timp de război. Păcatul va fi cu  
atât mai neiertat, dacă în timpuri turbu-  
rate, după cum încep să fie, se vor pune  
pedeci încrederii reciproce.

Aceasta însă nu se face nici cu asu-  
prirea de tot felul a unora dintre cetățeni,  
din cauză că nu sunt Maghiari, nici cu  
„cultur“-și „Széchenyi-egylet“uri și cu atât  
mai puțin cu rechisițiuni militare la ce-  
rerea celui dintâiu fantast, din cine scie ce  
corn de țeară.

Recunoaștem că pretindem mult dela  
presa maghiară, însă ceea-ce pretindem  
pentru binele comun al țerii, prin încrederea  
reciprocă, pretindem și în interesul sta-  
torniciei curagiului cavaleresc, ca nu cumva  
să apuce la deal pe priporul spaimei, toc-  
mai în momentele supreme!

## Revistă politică.

Sibiu, 7 Octomvrie st. v.

Scirea despre intrarea trupelor sâr-  
besci în Bulgaria s'a și desmințit. Ne-am  
fost așteptat la așa ceva; cu toate, că  
ceea-ce nu s'a întâmplat ieri și astăzi, se  
poate încă întâmpla mâine. Și se va în-  
tâmpla cu atât mai virtos, cu cât în  
Sârbia se așteaptă în tot momentul mani-  
festul de război al regelui Milan și precum  
se vede lucrurile au mers până acum așa  
departe, încât regele numai poate re-  
păși, chiar dacă ar voi și sciind chiar, că  
prin o acțiune războinică 'și-ar atrage dis-  
grația puterilor mari.

Nu numai pozițiunea regelui Milan e  
pe cât se poate de precară, dar' stadiul,  
în care sunt aduse statele din Peninsula-  
Balcanică prin proclamarea uniunii bul-  
gare, e curios, și dificilă e și situațiunea  
generală în ceea-ce privesce preste tot  
ceștiunea orientală. Marile puteri vor  
pacea; ar voi, ca ceea-ce s'a întâmplat  
să o facă neîntâmpnată și să se restabi-  
lească *statul quo ante*. Sârbia însă vrea  
contrarul. Ea se simte foarte scurtată  
prin unirea Rumeliei-de-Ost cu Bulgaria  
și mai simte și lipsa, de a se mări într-o  
astfel de măsură, ca să nu fie redusă la  
un stat de a doua mână prin o Bulgaria  
prea mare.

„Pester Lloyd“ ne spune, că având  
corespondentul vienez al diarului „Po-  
krok“ o întrevorbire cu Nacievici, trimi-  
sul extraordinar al principelui Alexandru  
la Viena, pentru a sonda cercurile diplo-  
matice în privința unirii Bulgariei cu Ru-  
melia-de-Ost, Nacievici i-a spus că marile  
puteri sau arătat până acum binevoitoare  
unirii, cu atât mai mult, că ea e resul-  
tatul natural al stării de lucruri și s'a  
săvârșit fără nici un act sângeros. Eve-  
nimentul se prepară de șapte ani și toate  
guvernele, fără deosebire, au lucrat la  
provocarea lui. Rusia, atât cea oficială,  
cât și cea neoficială, e favorabilă unirii;  
ca stat slav și ca protector al Bulgarilor,  
Rusia e datoare să spriginească primii pași  
ai Bulgariei pe calea neatârării. Dl Na-  
cievici crede, că conferința ambasadurilor  
va sancționa unirea și că Poarta va adera  
la hotărârea puterilor. În privința rela-  
țiilor dintre Bulgaria și Sârbia, trimisul  
extraordinar recunoscu, că ele sunt în-  
cordate.

Bulgaria n'a avut nici odată nimic  
contra Sârbiei, din potrivă, s'a bucurat de  
toate succesele acesteia. Nu e adevărat,  
că guvernul din Sofia ajută bandele de  
emigrați. „Nu cred, dăse Nacievici, că  
guvernul sârb censurează toate scirile dela  
fruntăria bulgaro-sârbă, deși ar fi în in-  
teresul său să o facă. Bulgaria a avut tot-  
deauna încredere în Sârbia și nici odată  
nu ne-a trecut prin gând, că aceasta poate  
întreprinde ceva rău contra noastră. Noi  
am cedat cu dragă inimă Sârbiei cele câ-  
teva sate bulgăresci, conduși de principiul  
că două țeri surori nu trebuie să se duș-  
mănească pentru nimic. Ca dovadă de  
încrederea noastră în Sârbia, e că, dea-

lungul fruntăriei, dela Timok până la  
Piro, nu se găsea un singur post militar.  
Dacă cu toate acestea Sârbii ar intra în  
Bulgaria, rezultatul nu poate fi alt decât  
o vecinică dușmănie. De câte ori un  
popor slav a întreprins ceva contra unei  
națiuni de aceeași rasă, dușmănia a fost  
mai adâncă decât cu popoarele de altă  
rasă. Aduceți-vă aminte de Ruși și Po-  
loni“. Mai departe, Nacievici spune, că  
poporul bulgar doarece o unire reală, nu  
personală: administrație comună și un sin-  
gur guvern pentru toată Bulgaria, sub  
suzeranitatea Porții. La sfârșit, Nacievici  
asigură, că principele Alexandru e foarte  
iubit de Bulgari.

De importanță e și apelul lui Risoff  
și Zaharia Stoianoff tipărit în diarul  
„Samosașcița“; acela e de următorul cu-  
prins:

„Frați Bulgari! Din timpurile cele mai  
vechi, dela regii nostri celebri Crum, Boris și  
Simeon, n'a fost încă un moment așa de mare,  
în care numele bulgar să fie așa de solemn.  
Ați acest nume se pronunță cu solemnitate și se  
glorifică decătră toate popoarele fără deosebire  
de religie și de rasă. Dacă la Moscova, Pe-  
tersburg, Praga, Agram, Cetinje, Belgrad și  
Varșovia, se aud voci, care strigă: Slavii  
triumfează, apoi din altă parte la Londra,  
Paris, Viena și Berlin nu mai puțin se bucură  
amicii libertății, ai progresului și civilizațiunii.  
Toți ne invidiază, toți ne laudă, toți simpati-  
sează cu opera isprăvită; lumea întreagă ne  
aplaudează. Causa noastră sfântă începută abia se  
împarte în trei acte mari: restituațiunea guvernului  
pe jumătate turc, salvagardarea deplină a ordinii  
până la sosirea eroului nostru Alexandru I și  
în fine mersul maiestros pe câmpul de bătaie,  
unde avem să ne luptăm cu dușmanul nostru.  
Cele dintâiu două acte s'au săvârșit cu un suc-  
ces strălucit. Ne mai rămâne cel din urmă.

„Avem speranța, și o speranță bine în-  
temeiată, că cauza noastră va fi câștigată fără  
ca un singur tun să bubue, dar' cu toate acestea  
se nu uităm că trăim într'un secol de materia-  
lism brutal și că prin urmare speranța noastră  
poate fi nimicită sub presiunea intereselor străine.  
Iată pentru ce ne adresăm cătră voi și vă che-  
măm sub umbra steagului național, desfășurat  
așa de superb de eroicul nostru prinț prea iubit.

„În lupta crâncenă ce ne incumbă, avem  
din partea noastră spriginul și simpatia omenirii  
oneste și drepte. Dar' nu uitați totuși, că acest  
sprigin și simpatie ne sunt garantate numai pen-  
tru-că cauza noastră este câștigată prin noi înșine,  
cu propriile noastre forțe, cu puterile bulgare.  
Această împregiurare ne dă într'un mod limpede  
a înțelege, că numai acel popor are drept la un  
viitor senin, care se razimă pe sine însuși. Aju-  
torul străin, de ori unde se vină el, nu poate fi  
desinteresat, ci totdeauna se întemeiază pe o  
idea preconcepută, pe un calcul ascuns, care  
mai târziu sau mai de vreme reeșă la suprafață.

„Așadar înainte! Înainte cu vitejia, ca să  
salvăm sfânta cauză, fără a aștepta spriginul și  
mila dela străini“.

Cu privire la cauzele certeii indo-  
birmane foile engleze comunică, că gu-  
vernul birman, răzimat pe sentența unui  
tribunal birman, dispuse printr'un decret  
confiscarea proprietății soc. „Bombay-and  
Birma-Trading Company“, în contra că-  
reia guvernul indian reflectând la o con-  
vențiune, care există între Anglia și Birma, și  
în urma căreia asemenea certe au să se  
aplaneze înaintea unui tribunal mixt, pro-  
testase și propuse transpunerea cesiunii  
la un tribunal de arbitri. Guvernul bir-  
man respinse această propunere în cel  
mai brusc mod și declarase, că decretul  
de confiscare are să se valoroze. În urma  
acestora în Londra s'a hotărât deja trimi-  
tarea ultimatului la Mandalay. Cele  
mai multe foi engleze pledează simplu  
pentru anexiune.



## Ministrul Trefort și seminariile teologice române gr.-or.

Ce va fi însemnând și aceasta?

Ministrul Trefort, intrepidul apostol și patron al „cultur-egylet“-urilor patriotice, decând cu academia teologică pentru Sași, pare că ar avea chef să ne creeze o nouă teologie în biserică, o teologie patriotică ungurească!

Veți Doamne, până acum numai cuvântului divin, științei teologice, nu-i dăduse încă Maghiarii patenta maghiarismului, căci până ce mângăm, aerul ce-l respirăm, toate sunt unguresci (magyar kenyér, magyar levegő)!

Dar' de aci înainte și cuvântul lui Dău, numai cernut prin sita patriotismului maghiar va fi viu și puternic în inimile Românilor.

Așa ne spune profeticul ministru Trefort în cea mai nouă ordinațiune adresată căpeteniilor bisericești române gr.-or. cu datul de 5 August a. c.

„Autoritatea bisericilor prelungește veritatea și puritatea doctrinei depinde în mare măsură de la calificațiunea preoților, de la gradul de cultură spirituală mai înaltă, intelectuală cât și morală, depinde, prin urmare, de la înfrigurarea ce o pot face asupra spiritelor credincioșilor“. Deci voiesc neprihănitul ministru ungar să scie, făcutu-s-a ceva dispoziție eficace mai însemnată în privința cultului clerului în anii din urmă în diecezele bisericești române gr.-or. din Metropoliă. „Despre aceasta“, — dăce el, — „nu numai eu ca ministru de culte și instrucțiune publică, ci toată țeara, ba pot dice însuși Maiestatea Sa prea grațiosul nostru Domn se interesează într'un mod cordial, (ez iránt nem csak én, mint vallás és közoktatásügyi miniszter, de az egész ország, sőt mondhatom maga, Ő Felsége legkegyelmesebb Urunk is élenken és melegen érdeklődik). Drept aceea cere d. ministru de la metropolitul Românilor gr.-or. să-i facă raport în ce stadiu se află formarea clerului (papképzés) în metropolie și în diecezele sufragane. Sînt seminarii, și cum sînt organizate și întreținute? din ce fonduri se susțin? câte cursuri au (évfolyam)? cu câți profesori și ce calificațiune au profesorii? Apoi, clericii absolvenți cum se aplică în serviciul bisericești?

Despre toate acestea dl Trefort poftește să aibă informațiuni detaliate de la Excelența Sa Metropolitul Miron Romanul, ca conform trebuințelor să poată face în cauza aceasta raport la Maiestatea Sa; (engem oly kimerítőleg felvilágosítani méltóztatnék, hogy én ez ügyben a szük-

séghez képest Ő cs. és ap. kir. Felségéhez is legalázatosabb jelentést tessek).

Ce va fi însemnând și aceasta? întrebăm cu un fel de nedumerire. Să se intereseze oare sincer dl Trefort pentru cultura clerului român gr.-or. ori că d-sa prepară un laț pentru seminariile teologice gr.-or.? În adevăr seminariile teologice sînt singurele institute de învățământ, care după natura lor nu stau și nici nu pot sta sub epitropia ministrului ungar; căci scoalele sătesci, și scoalele medie confesionale sînt deja puse la discrețiunea guvernului și a organelor sale prin chiar legile țerii. Acum că ministrul își îndreaptă privirea la comasă asupra institutelor teologice, înverdat este, că el cearcă mod, ca să se îngereze până și în învățământul teologic, el se ne defineze dogma și morala bisericești ortodoxe, și tot el se ne formeze predicatorii moralei. Veți bine, toate acestea pentru a ridica înfrigurarea preoților asupra poporului, care nu ascultă nici glasul păstorilor sei, când acestia, uitând pe un moment chemarea lor, ar vră se-l căpătuească pentru nise scopuri străine.

Ce atitudine vor lua Archiereii nostri față cu această manevră nouă a d-lui Trefort? Vor tolera oare amestecul profan în sanctuarul bisericești, ori respinge-vor acest amestec cu curajul și demnitatea de arhipăstori ai bisericești lui Christos? Institutele teologice și calificațiunea clerului în biserica română gr.-or. după „Statutul organic“ se țin de competența și dreptul exclusiv al sinodului episcopesc. Prin urmare Archiereii nostri nu sînt datorici cu nici un răspuns d-lui Trefort în privința cultului clerului nostru. Și dacă totuși vor da un răspuns oare-care, ar fi de dorit, ca acesta să se facă în colectivitate. Preasfințitul Archierei să iee hotărîrea în cestiunea aceasta chiar în sinodul episcopesc.

## Evenimentele din Peninsula-Balcanică.

Scirea comunicată de „Neue freie Presse“, că trupele sârbesci ar fi trecut granița bulgară, se desminte din partea oficială.

Din Filipopol se semnalează de la fruntarii o nouă ciocnire între trupele bulgare și cele turcesci; în fiecare zi avant-posturile turcesci trag asupra trupelor bulgare. Situația a devenit cu totul intolerabilă și dispozițiile împăciuitoare ale guvernului otoman nu concordă de loc cu spiritul dușmănesc al armatei turcesci. Prințul Alexandru a dat ordin să se observe cât-va timp încă, cel puțin, o mare prudență și să nu se comită nici un act care ar putea fi luat de Turci ca un pretext.

Linia turcească e foarte tare în acest moment; la Mustafa-pașa sînt preste 18,000 de oameni, afară de aceasta mai sînt încă 11,000 în Adrianopol. Trupele turcesci așteaptă din moment în moment ordinul de plecare.

Între Bulgari și Sârbi încă se continuă frecările. La 14 l. c. n. s'a întâmplat o mică încăierare între trupele sârbesci și voluntarii bulgari. Sgomotul a două regimente sârbesci au trecut granița, a produs o agitație mare. Guvernul bulgar a atras luarea aminte a celui din Belgrad asupra nenorocirii ce ar rezulta pentru ambele națiuni slave dintr-o luptă între dinsele; nu s'ar folosi din aceasta decât dușmanul comun. S'au detașat 2 batalioane dela Küstendil cu ordin să plece la granița Sârbiei.

Turcia își asigură poziția pentru un cas de război și în contra Sârbiei. În cele din urmă ne va fi dat să vedem că Bulgaria va lega alianță ofensivă și defensivă cu Turcia.

Astfel din Filipopol se comunică: Musulmanii din Sârbia-vechiă s'au constituit în bande armate și sînt gata să respingă ori-ce atac din partea Sârbiei; aceste bande ar putea forma un contingent de mai bine de 5,000 de oameni bine armați; spriginiți de vre-o 15,000 trupe regulate, ei ar putea întimpla ori-ce invazie, dacă ținem seamă mai cu seamă de natura muntoasă a regiunii. Turcii au 11,000 oameni la Cossovo și vre-o 7000 la Uschiub; restul armatei de observație dela granița sârbescă se ridică la vre-o 9000 răspândiți în diferite localități.

Din Constantinopol se scrie că Turcia se folosește cât se poate de bine de trăgănările diplomatice pentru a-și mobiliza armata; ea are până în momentul de față 140,000 oameni în Europa și încă 20,000 din Asia, pe drum. Se crede că Turcia îndată ce va crede că dispune de puteri îndestulătoare, își va schimba cu totul atitudinea ei relativ împăciuitoare de astăzi. Speranțele de pace scad mereu.

Puterile mari se încearcă a domoli spiritul războinic al Sârbiei și Greciei. Că e serioasă această încercare, încă nu s'a dovedit. Se asigură însă că Germania face o mare presiune atât asupra Greciei cât și asupra Sârbiei pentru a le împedea de a-și realiza planurile lor de „compensațiuni“ în cazul când s'ar recunoaște definitiv unirea celor două Bulgarii. Cea mai mare parte din puteri spriginesc acțiunea Germaniei. Austria mai cu seamă își dă toate silințele pentru a o convinge pe Sârbia că o acțiune pripită din parte-i i-ar putea fi daunăcioasă din toate punctele de vedere. Turcia va fi în dreptul ei să respingă cu puterea ori-ce atac din partea Greciei și a Sârbiei și nu mai începe îndoeală că armatele acestor două regate ar fi nimicite în cas de o ciocnire cu Turcia. Totul atîrnă de atitudinea Sârbiei; asupra acestui punct sînt îndreptate toate

privirile; Grecia pare mai dispusă a asculta sfaturile ce i-se dau.

Sârbia va trebui la toată întâmplarea să poarte războiul căci cheltuielile făcute cu mobilizarea sînt prea mari. O retragere din poziția războinică ce i-a luat-o, ar scădea și mai mult popularitatea regelui Obrenovici Milan. Armata sârbescă e pe deplin mobilizată și numără 40,000 oameni afară de corpurile auxiliare. S'au cheltuit până acum 13.000,000 pentru a se pune armata pe picior de război. Sârbia este mai hotărîtă decât ori când de a intra cu trupele în Turcia; lumea e aproape sigură că Turcii vor fi învinși. În Niș domnesce o animație extraordinară din cauza trecerii trupelor; acolo s'a stabilit pentru moment statul maior general. Toți cred că un război nu va putea să fie înlăturat.

„Voința națională“ aduce următoarele sciri particulare:

**Filipopol**, 16 Octomvrie n. O mare mișcare de trupe se observă la Mustafa-pașa: ați diminează Turcii au tras din nou asupra avant-posturilor bulgare; aceste n'au răspuns.

**Varna**, 16 Octomvrie n. Situația a rămas neschimbată; Poarta continuă a-și aduna trupele, îndestul de încet însă de câteva zile, din cauza lipsei de munițiuni și de haine. Lucrurile se mișcă greu în Turcia. Oamenii competenți spun că Turciei i-ar trebui încă cel puțin o lună pentru a-și mobiliza armata. Această armată însă e o putere, de care trebuie să se țină seamă; cu toate nenorocirile Turciei, armata ei e singurul lucru care a rămas în picioare; cu o sută sau două de milioane se pot pune pe picior de război 250,000 soldați bine comandați.

Toate silințele Porții sînt acum îndreptate asupra finanțelor; se fac neconținute tractări cu banca otomană și cu reprezentanții a diferite stabilimente de credit străine.

Se crede că Poarta va găsi toate sumele de cari are nevoie.

**Constantinopol**, 15 Octomvrie n. Toate puterile le sfătuiesc pe Grecia și pe Sârbia să se țină liniștite și să aștepte hotărîrea puterilor. Cu toate sgomotele răspândite că Turcia ar voi când să încheie o alianță cu Grecia, când una cu Bulgaria, e mai pe sus de ori-ce îndoeală că lucrurile nu se vor sfîrși cum se crede; Poarta caută să câștige timp cu ori-ce preț; de aceea întreprinde tot felul de negocieri numai ca să-și poată aduna bani și trupe.

Situația Porții va fi mult mai bună dacă lucrurile vor rămâne în starea actuală încă vre-o lună sau două; atât Bulgaria cât și Sârbia vor fi foarte slăbite din cauza cheltuielilor ce trebuie să facă pentru a ține atâtea trupe pe picior de război, mai cu seamă Bulgaria, ale căreia mijloace financiare sînt foarte restrinse.

## Foiața „Tribunei.“

### Din bețrâni.

Ghicitori, întrebări și răspunsuri, frământări de limbă, adunate de  
Gr. Sima al lui Ión.

1. Ciumelei, ce-i?  
Și eu am și altul are,  
Și chiar acul cel mic are.
2. Ghici, ghicitoarea mea!  
Ce trece prin tină,  
Și nu s'ar așeză (\*).
3. Fără ce nu poate sta lumina pe masă?
4. Am o țarcă, bulearcă,  
Tot câmpul aleargă.
5. E verde și nu-i șopărlă,  
Dinți are și gură n'are.
6. Ce-i cu peană și nu-i cătană,  
Zgărăie și nu-i mătă?

(\*) La începutul fiecărei ghicitori, se dăce, ori „Ciumelei, ce-i?“ — ori „Ghici ghicitoarea mea!“ E ar înțrebările, ca cea de sub Nr. 3, se dăce fără această introducere.

7. Sasca, parasca,  
S'ar sul în cer și n'are scară.
8. Rascarii, crascarii,  
S'aibă scară s'ar sul în ceriu.
9. Am un bou, cu trupul în grajd,  
Cu coarțele afară.
10. Mai subțire ca golumbul (un fel de ață)  
Și mai nalt ca turnul.
11. Mic pistrice se suie pe mic mondoci,  
Dar' mic mondoci, nu se poate sul pe mic pistrice.
12. Beau boierii dintr'o bute și iși butea geme.
13. E albă și nu-i jupâneasă,  
E neagră și nu-i jupâneasă.
14. Am o scroafă sură, pură,  
Cu puerce suri, puri, —  
Pe sub tufă sug,  
Pe sub tufă fug, —  
Sug și fug, fug și sug.

15. De ce trece iepurile dealul?
16. Pe ce pică iepurile, când îl împușcă?
17. Iepurile, cum trece dealul?
18. Când e diună hoha 'n sus și hoha 'n jos,  
Când e sară, hohostire hoha.
19. Bute preste bute,  
Sus coadă de vulpe.
20. Pe la noi pe sub părete,  
Tot găine bubuiete.
21. Ce stă în tîrg în trei picioare?
22. Până am fost în viață tot la masă am stat, —  
ear' după moarte, nu-i cine să-și mi astupe oasele mele.
23. Todoruț în picioruț.

24. Strigă cel c'un picior, pe cel cu două,  
Să vină că-l mănâncă cel cu patru.
25. S'a dus cel cu două picioare, a adus pe cel cu un picior și i-l-a pus pe cel cu trei picioare.  
A venit cel cu patru picioare și a luat pe cel cu un picior. Cel cu două picioare ia pe cel cu trei și-l asvêrle după cel cu patru, ca să lase pe cel cu un picior.
26. Am o vacă numai cu o țîță și-i dă lapte, cât îmi trebuie.
27. Mă dusei în pădure,  
Săpai ouă de bobice, —  
Săpai nouă, lăsa doauă,  
Ca bobicea ear' ouă.
28. Pogace rasă, sub streșină de casă.
29. Mă dusei la voivodeasă,  
Cu trei ghele de mătăș,



Grecia are la fruntarii 21,000 de oameni; se crede că, în cas de resbel, ea ar pute scoate cel mult încă 10,000 de oameni.

Varna, 16 Octomvrie n. Până acum nimic nou în domeniul faptelor; e probabil că nu vom avea nimic de înregistrat cât timp vor ține negocierile diplomatice; toată lumea așteaptă sfârșitul acestor negocieri. Turcia își adună armatele, Grecia și Serbia își înaintază trupele la fruntarii, Bulgarii își dau toată osteneala să-și prefacă corpurile lor neregulate în trupe serioase.

Generalul Von der Goltz-pașa a prezentat Sultanului un plan întreg de campanie pentru cazul când Turcia ar fi silită să recurgă la arme. Vor opera trei armate: una va sta în observație la Mustafa-pașa, cu rezerve în Adrianopol; a doua va opera la Ianina, cu rezerve în Bitolia și a treia va sta la Cossovo cu rezerve în Uchiub. Poarta caută să creeze un curent antibulgar printre celelalte populații din Macedonia.

În arsenal se lucrează mereu și noaptea; au sosit o mulțime de ingineri și de lucrători străini.

Sofia, 16 Octomvrie n. Scirea dată, că Sârbii au trecut fruntaria în Bulgaria este cu totul falsă; Bulgarii și-au retras trupele dela granița sârbească îndreptându-le spre Kustendil; în tot cazul Bulgaria nu ar pute susține un atac din partea Sârbiei; de aceea s'a crezut, că e mai bine a se întrebuința toate puterile pentru apărarea fruntariei dinspre Turcia.

Filipopol, 16 Octomvrie n. Se proiectează crearea încă a două regimente de cavalerie; mai mulți ofițeri vor pleca în curând în străinătate pentru a cumpăra cai. Milițiile sunt din și în și mai bine exercitate. Principele va inspecta din nou trupele pe toată linia de apărare.

## Cronică.

„România irredentă“. Prin diarele din capitala Ungariei cetim: „Proclamațiunile revoluționare, cari s'au răspândit de curând printre Românii din Ungaria, au sosit aci pe calea poștei. Considerând această împregiurare, ministrul de justiție a dat o ordinațiune, prin care se provoacă toate oficiile postale să trimită celui mai apropiat tribunal, pentru examinare, scrisorile suspecte ce vor sosi din România. Judecătorii exmiși de tribunale au dreptul de a deschide în cas de lipsă scrisorile pentru a examina și cuprinsul acelor. Procuraturile de stat de prelungă tribunalele respective încă au fost înconștințate despre această măsură excepțională“. — Cu alte cuvinte nu mai există secretul corespondenței private față cu un stat întreg, care trăiește în relațiuni de prietenie cu monarhia noastră. Astăzi acest stat se numește România mâne ar pute veni altul la rând, astfel, încât comunicația civilizației moderne va trebui să devină o dirisiune.

Incompatibilitate? Cetim în „Sieb.-d.-Tageblatt“ următoarele:

„Tribuna“ și ofițerul reg. ung. de honveđi. Cum se potrivește aceasta? — Așa

se întreabă Clujanul „Ellenzék“ și-și răspunde însuși în următorul mod: „Astfel, că conredactorul „Tribunei“, Pompiliu Pipos, e sublocotenent de rezervă la honveđi. În est-an a fost convocat acest domn la deprinderile de arme în tabera din Murș-Oșorheiu. Când corpul ofițerilor fu prezentat generalului Kovács, venise rîndul și la dl Pipos și la întrebarea comandantului de district, că ce poziție civilă are domnul Pipos, răspunsu cu sentiment de valoarea sa: „Conredactor la „Tribuna“. Ce? întrebă generalul a doua oară. Dl Pipos și repetă răspunsul, la ceea-ce domnul general l'a fixat bine și l'a întors spatele. Noi ne mirăm, că corpul ofițerilor dela respectivului batalion de honveđi nu întreprinde pașii necesari în contra acestui camarad dela „Tribuna“. Și pentru-ce?“

Din partea noastră sîntem autorizați a constata, că faptul nu s'a întemplat întocmai, precum le-o spune „Ellenzék“ cetitorilor sei. Și anume, dl general Kovács nu l'a mai întrebă pe dl Pipos încă odată, ci l'a întrebă mai departe, că „Tribuna“ unde apare. La aceasta dl Pipos i-a răspuns, că în Sibiu și dl general repetă cuvintele „în Sibiu“ a salutat în mod cu totul obișnuit și a trecut la camaradul, care se afla de a stînga d-lui Pipos.

Budgetul Ungariei. „Neue freie Presse“ vorbind despre preliminarul de budget al Ungariei scrie: „Deficitul real și efectiv se statorește dar în suma de 33 milioane florini, ear suma, pe care va treui să o scoată Ungaria prin apel la piața de bani în suma de 26 milioane florini... Acest metod a ajuns a fi modă în statele datoare, dar credem că cea mai mare problemă a politicii financiare ungurești ar fi de a înceta odată cu sistemul împrumuturilor, cu îndatinata grămădire de datorii și a lăsa să treacă odată un an fără de a apela la ajutorul banchierilor... Crescerea datoriei în Ungaria se urcă conform mediei din șase ani la 45 milioane pe an, fără de a computa emisiunea losurilor de Tisa, care se urcă la 44 milioane florini și îndatoririle cari rezultă pentru stat din împrumuturile de investițiuni. O aritmetică, la toată întemplantarea nu prea riguroasă, ajunge la rezultatul, că Ungaria și-a înmulțit în șase ani datorile cu 300 milioane, că ea trebuie să împrumute de pe piața de bani în fiecare an la 50 milioane florini. Aceasta s'a întemplat în un period, când a fost cu puțință a-i impune poporului cele mai mari sarcini și a urca la culme puterea de contribuție... Amăsorat expunerilor pe care le-a făcut contele Szapary înainte cu doi ani în parlament, rezultă că deficitele anilor 1880 și 1881 n'au fost mai mici decât cu câte 22.3 milioane mai mari decât în preliminar, și aceeași aparență a trebuit cu durere să se repețească și în a. 1884, când deficitul a fost statorit de legislativă cu 33.3 milioane, precând rezultatul faptic a dat un deficit de 41 milioane... de ce folos sînt preliminarile? Socolitele finale conțin adevărul înspăimîntător, și cu cât aceste stau mai mult în contrast cu asigurările și declarațiunile ministrului ee finanțe, cu atât mai mult se nimicește încrederea în budget și cu atât mai mare devine pericolul că creditul Ungariei, cu multă osteneală dobândit, între astfel de aparențe suferă...“

38. Din afară 'n tunecos,  
Din lăuntru luminos.

39. Sărântocul îmbrăcat  
În cojoc de brad,  
Stă în mijloc de sat  
Și câinii n-l nu-l bat.

40. Scăpai cheile, se'ncuiară țările.

41. O bagi fără coaia și-i scoți cu coaia.

42. De unde se începe pânea?

43. Dumbră, sumbră, fără umbră.

44. Rudă lungă fără umbră.

45. Am o vacă și-o duc de coadă la apă.

46. Ce-i strîmt cât pășesce găina și lung cât veđi cu ochii?

47. Două lemne, hodolemne,  
Cu grumazii tot de piele.

(Va urma.)

30. Merge moșul prin sat,  
În cojoc de brad,  
Câinii după el nu bat.

31. Am o vacă de-a făta, și și vițelul din ea, încă e de-a făta.

32. Am un troc de alune și între ele numai o nucă.

33. Ciumeliga, liga, ciumelească-și-se limba.

34. Merge Ana prin poiană,  
Și se caută ca și-o doamnă.

35. Ciută, mută, pe câmp se cântă.

36. Am un moș bătrân, tot mănăcă și nu se mai satură.

37. Am o cămașă numai din petece făcută și nu-i împunsă nici odată cu acul.

Himen. Dl Zacharie Moga, inginer în România și d-soara Adela Marienescu își serbează astăzi în 19 Octomvrie n. a. c. cununia în biserica română din Lipova.

Academia Română a ținut Sâmbătă ședință publică. Dl V. A. Urechiă a cetit noua sa lucrare dramatică „Marțial“.

## În ce consistă fisionomia unei limbi?

(„Etymologicum Magnum Romaniae“, de B.

Petricic Hajdeu.)

(Urmare și fine.)

Când Bergainge constată, că în a doua carte întreagă din *De bello gallico*, Cesar pune totdeauna verbul la sfârșitul propozițiunii, afară de vre-o cincisprezece excepțiuni, el urmărește în latina un caz de circulațiune sintactică.

Când Heyse ne spune, că Francezii au 4 cuvinte; *pointe, saillie, trait d'esprit* și *bon mot* pentru unul singur german *Witz*, sau alte 4: *ruse, fourberie, friponnerie*, și *espèglerie* pentru 2 germane: *List* și *Betrug*, el surprinde un fenomen de circulațiune ideologică.

Pretutideni în Linguistică un ingredient întrebuințat de 4 sau de 6 ori în intervalul *d* are o valoare utilă dublă sau triplă decât un ingredient identic întrebuințat numai de 2 ori în același interval *d*. În acest mod, 100 de ingrediente, utilizate fiecare numai câte o dată pe *qi*, valorează mai puțin decât 25 ingrediente, utilizate fiecare decate 5 ori. Și o probă irrefragabilă în această privință este, mai cu seamă, raportul numelor proprie, locale și personale, cătră graiul comun al unui popor.

Onomastica unei țeri de o întindere oarecare constituie în totalitatea sa un dicționar mult mai voluminos decât dicționarul cel mai complet al graiului comun de acolo. Vre-o 9000 de nume proprie, mai toate personale și mai toate numai din Germania, au fost explicate decatră Pott, abia ca o încercare, ca o mică frântură așa dicend dintr'un colosal mosaic. Pentru singura onomastică topică a României n'ar ajunge 1003.000 de numere! Mapa cea mai amănunțită, acoperind cu liere aproape imperceptibile un părete întreg, nu ne împărtășește decate *notabila*, fără a se pute pogori la atâtea movile, stânci, păriașe, fel de fel de accidente teritoriale, pentru cari la fața locului există generalmente câte un nume propriu.

Dacă ne aducem aminte că o parte, poate chiar cea mai mare, din această imensă nomenclatură, e cu totul străină limbei comune a țerii, astfel că — un exemplu foarte caracteristic — din cele 30 districte ale României: *Mehedinți, Gorj, Argeș, Dâmbovița, Prahova, Buzău, Rimnic, Putna, Băcău, Suceava, Dorohoiu, Botoșani, Iași, Roman, Vaslui, Tutova, Fălciu, Covurlui, Tecuci, Brăila, Ialomița, Ilfov, Vlasca, Teleorman, Olt, Romanai, Dolj, Neamț, Muscel și Vâlcea*, numai cele 3 din urmă se pot înțelege românesce, ba încă în *Vâlcea* din *vâlcea*=*vallicella* s'a mutat accentul, ear *Neamț* e de origine slavică, — se nasce firească întrebare: cum oare graiul poporului nu se afundă întreg sub un amestec ibrid atât de covârșitor? Tot ce îl scapă de potop, este principiul circulațiunii.

Limba comună, abstracțiune făcend de sovrăiri dialectale, se reproduce aceeași pe fiecare punct al țerii. Dacă vom admite că ea posedă 10,000 cuvinte, pe cari să le reprezentăm prin *m*, atunci ori-ce individ, cunoscend numai jumătatea cea mai întrebuințată, va ave o provisiune lexică de  $\frac{m}{2}$ . Limba onomastică totală a aceleiași țeri fie de 200,000 termeni, adecă 20m. E ceva spăimîntător; nu există însă nici un punct, unde această manină să fie cunoscută întreagă. Individul cel mai familiar cu nomenclatura personală și locală a țerii sale, scie cel mult 1000 de numi proprie, adecă  $\frac{m}{10}$ . Aceasta încă nu e tot. La 1000 de cuvinte din limba comună, chiar din gura acelu individ excepțional, circulează în conversațiune 5, maximum 10, fie chiar 25 de numi proprie, ceea-ce constituă, într'un cas extrem, abia  $\frac{m}{400}$ . Iată cum un element, de 20 de ori mai numeros ca cifră brută, posedă totuși prin circulațiune o valoare de 40 sau de 100 de ori mai mică!...

În Linguistică marele principiu al circulațiunii uitat până aci aproape cu desăvîșire, s'ar pute privi ca peatra cea angulară a edificiului. Ceea-ce se chiamă *fisionomia* unei limbi, nu este altceva decât rezultatul circula-

<sup>1)</sup> Bergainge, *Essai sur la construction grammaticale* în *Mém. de la Soc. de Ling.* t. 3, p. 8.

<sup>2)</sup> Heyse, *System*, p. 242.

<sup>3)</sup> Pott, *Die Personennamen insbesondere die Familiennamen*, Leipzig, 1859, p. IX.

<sup>4)</sup> Cfr. Brandes, *Die Heiligen und die Teufel mit Himmel und Hölle in den geographischen Namen*, Lemgo, 1816, p. 31. „Wie die Sterne am Himmel und die Sandkörner am Meeresgestade nicht zu zählen sind, so unzählbar sind auf unserer Erde die Städte, Flecken, Dörfer, Weiler, die Ströme, Flüsse, Bäche, Berge und Wälder, und alle haben ihre Namen bekommen; und nicht allein jene, sondern auch fast jeder Fleck in den Feldmarken und Waldrevieren ist benannt worden.“

țiunii. Fisionomia totală a limbei se compune din fisionomiile sale parțiale: fonetică, tonică, morfologică, sintactică, lexică, ideologică, rezultând fiecare dintr'o circulațiune deosebită, astfel că se poate întempla, bună-oară, ca fisionomia fonetică sau lexică să nu fie de aceeași natură cu cea sintactică sau cu cea tonică, dar toate circulațiunile speciale la un loc concurg într'o singură fisionomie generală. Limba franceză, de exemplu, are în întregime o fisionomie una, deși fisionomia sa lexică e hotărît latină, pe când fisionomia fonetică este, din contra, de un caracter celtic foarte pronunțat, ca și cea tonică, nu scim însă până la ce punct cea sintactică sau cea ideologică, rămânend a se decide problema prin criteriul circulațiunii, fără care ori-ce caracteristică totală sau parțială a unui graiu e radicalmente falsă.

Cuvintele lui Rousseau despre fisionomia individuală: „On croit que la phisionomie n'est qu'un simple développement de traits déjà marqués par la nature; pour moi, je penserais qu'outre ce développement, les traits du visage d'un homme viennent insensiblement à se former et à prendre de la phisionomie par l'impression fréquente et habituelle de certaines affections de l'âme“, — se aplică pe deplin la fisionomia unei limoi, pe care el ar fi putut să o explice: „par l'impression fréquente et habituelle de certains phénomènes matériels et psychiques“.

Circulațiunea și numai circulațiunea dă o desmîntire aforismului lui Humboldt, cum-că fisionomia unui graiu, ca și a unui individ, ar fi nedescriptibilă. O fisionomie e nedescriptibilă, în adevăr, dacă noi ne mărginim a cunoaște natura brută a elementelor sale; ea se descrie însă așa dicend dela sine, din dată ce se constată printr'o proporțiune aproximativă valoarea cea utilă a fiecărui din acele elemente...

## Bibliografie.

Gramatică practică a limbei germane pentru usul scoalelor primare și secundare de G. Coman, absolvent al facultății de litere și al scoalei normale superioare din București. — Partea I. Etimologia. Bucăți de cetire. Vocabular. Edițiunea II. București 1885.

„Tara nouă“, revistă științifică, politică, economică și literară. Apare de două ori pe lună. Anul II. 1/13 Octomvrie 1885. Nr. 17. Sumar: Din Bătrâni, de Corod. — Badea, (baladă populară); — Ielele, de Pr. Al. (Cernica). — O poticnire a Spiritismului (urmare) de T. N. — Palavrele Amăgitorilor, de I. Aristotel. — Trăsuri din viața și moravurile animalelor, (urmare) de C. P. — Corespondență.

## Serviciul telegrafic

al

## „TRIBUNEI.“

Budapesta, 19 Octomvrie n. Secretarul de stat Szentgyörgyi a fost ales cu unanimitate deputat în cercul electoral Török-Kanizsa.

În afacerea cu „Irredenta română“ s'au făcut din partea autorităților din Timișoara perchișițiuni la profesorul de cant Popovici și la arhitectul Diaconovici; asupra rezultatului se păstrează secret.

Sofia, 19 Octomvrie n. Guvernul bulgar a primit sfatul puterilor mari și a hotărît, — din considerare față cu ținuta Sârbiei, — să retragă partea cea mai mare din trupele bulgare din Rumelia lăsând acolo numai nisce garnisoane slabe până când puterile vor hotărî definitiv despre soarta Rumeliei-de-Ost.

Paris, 19 Octomvrie n. Resultatul alegerilor din 214 cercuri e cunoscut: 199 republicani, 15 conservatori. Ministrii Brisson, Goblet și Sadi-Carnot au fost aleși; conservatorul Broglie a cădut la alegerea de ieri; aceasta se privesce ca o mare învingere a republicii.

Director: Ioan Slavici.

Redactor responsabil: Cornel Pop Păcurar



Editura și tiparul Institutului tipografic, societate pe acții în Sibiu, sub responsabilitatea lui **Michail Gerula**.